

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

Кваліфікаційна робота

з теми: **«АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ
СЛОВНИКОВИХ СЛІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»**

Виконала: здобувачка другого
(магістерського) рівня вищої освіти
Р01-М23 групи
спеціальності 013 Початкова освіта
Дорошенко Наталія Сергіївна

Керівник:
Мєлєкєсцева Наталія Василівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методик
початкової освіти

Рецензент:
Гордійчук Мар'яна Сидорівна,
кандидат педагогічних наук, доцент

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ СЛОВНИКОВИХ СЛІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	8
1.1 Психолого-педагогічні аспекти пізнавальної діяльності молодших школярів	8
1.2 Словникові слова в системі вивчення української мови в початковій школі	15
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ СЛОВНИКОВИХ СЛІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	28
2.1. Прийоми активізації пізнавальної діяльності молодших школярів у процесі роботи над словниковими словами	28
2.2 Організація, зміст і перевірка ефективності експериментального дослідження.....	36
2.2.1 Констатувальний етап експерименту	36
2.2.2 Формувальний етап експерименту	42
2.2.3 Контрольний етап експерименту	54
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

Активізація освітнього процесу в сучасній школі є однією з основних парадигм розвитку української системи освіти. Цей процес об'єднує ключові компоненти навчання, такі як зміст, цілі, методи, форми та засоби навчання, створюючи важливий механізм їхньої взаємодії та ефективного функціонування. Завдяки цьому інтегрованому підходу відбувається оптимізація освітнього процесу, що сприяє досягненню високих навчальних результатів та формуванню компетентного учня, здатного до критичного мислення й творчої самореалізації.

За сучасних умов активізація пізнавальної діяльності набула нових вимірів, спрямованих на пошук оптимальних підходів до створення ефективної системи навчання. Така система має сприяти розвитку не лише інтелектуальних, а й практичних навичок, формуванню здатності до самостійного, творчого здобуття знань та успішного розв'язання завдань як у звичайних, так і в нестандартних ситуаціях.

Проблема активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти не є новою, її дослідження має міждисциплінарний характер: психологи досліджують її в проєкції розвитку особистості (Л. Волинська, В. Моляко, З. Огороднійчук, М. Савчин, О. Скрипченко й ін.), дидакти – як основу, що пов'язує різні компоненти формування і розвитку учня. Питання активізації пізнавальної діяльності здобувачів початкової освіти висвітлено в науковій літературі з точки зору удосконалення методів і засобів навчання учнів (Н. Бібік, О. Біда, Н. Білоусова, Л. Височан, Т. Гордієнко, І. Дубровіна, Н. Дятленко, О. Киричук, Л. Нарочна, Р. Романишин, О. Савченко, Т. Торчинська, Л. Хімчук та інші).

Актуальність окресленої проблеми значно зростає в умовах викликів сьогодення, коли збереження стабільності освітнього процесу та забезпечення психоемоційного благополуччя учнів стають пріоритетними завданнями педагогів. Війна та інші кризові ситуації вимагають адаптації

освітніх підходів, які сприятимуть не лише пізнавальному розвитку дітей, а й формуванню їхньої стійкості, здатності долати труднощі та емоційно підтримувати себе. Варто зауважити, що більшість молодших школярів переживають тривалий стрес через війну, внаслідок чого відбувається негативний вплив на розвиток і функціонування мозку дитини, знижується рівень когнітивних функцій, діти мають труднощі із запам'ятовуванням нової інформації, що ускладнює освітній процес і знижує їхню здатність засвоювати нові знання. Відтак педагогічні методики, орієнтовані на активізацію пізнавальної діяльності, набувають особливого значення, адже саме вони допомагають молодшим школярам інтегруватися в освітній процес, підтримувати інтерес до знань та ефективно засвоювати навчальний матеріал.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити систему вправ, спрямовану на активізацію пізнавальної діяльності здобувачів початкової освіти під час вивчення словникових слів на уроках української мови.

Відповідно до визначеної теми та мети дослідження, було сформульовано **завдання** дослідження:

- 1) проаналізувати теоретичні засади активізації пізнавальної діяльності учнів початкових класів у процесі навчання;
- 2) описати методику роботи зі словниковими словами в початковій школі, визначити чинники, що впливають на успішність цього процесу;
- 3) розробити систему вправ, спрямовану на активізацію пізнавальної діяльності молодших школярів під час вивчення словникових слів на уроках української мови;
- 4) здійснити експериментальне дослідження, випробувати розроблену систему вправ на практиці, оцінити її ефективність.

Об'єкт дослідження – процес пізнавальної діяльності учнів початкових класів під час вивчення української мови, **предмет** дослідження – педагогічні

методи та прийоми активізації пізнавальної діяльності учнів під час засвоєння словникових слів на уроках української мови.

Гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що ефективність засвоєння словникових слів молодшими школярами значно підвищиться за умови використання методів активізації пізнавальної діяльності, які стимулюють інтерес до навчання, розвивають увагу, пам'ять та мислення, а також формують у дітей позитивне ставлення до вивчення української мови.

Методи наукового дослідження: теоретичні (аналіз наукової та педагогічної літератури з теми дослідження, порівняння та узагальнення підходів до активізації пізнавальної діяльності); педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний); емпіричні (вивчення педагогічного досвіду, спостереження за освітнім процесом, бесіди, тестування), методи обробки результатів (кількісний та якісний аналіз даних, статистичне опрацювання результатів для визначення ефективності запропонованих методів).

Експериментальна база дослідження: Кам'янець-Подільський ліцей №8 Кам'янець-Подільської міської ради Хмельницької області.

Наукова новизна роботи полягає в розробці нових методів і прийомів активізації пізнавальної діяльності учнів початкових класів під час вивчення словникових слів, що базуються на інтерактивних, ігрових і творчих підходах до навчання.

Практичне значення кваліфікаційної роботи: розроблені в межах дослідження методи і прийоми активізації пізнавальної діяльності можуть бути використані в навчальній практиці вчителями початкових класів для покращення процесу засвоєння словникових слів і підвищення мотивації учнів до вивчення української мови.

Апробація роботи здійснювалася у формі участі в міжнародних, всеукраїнських і регіональних науково-практичних конференціях («Актуальні питання початкової освіти: досвід, реалії, перспективи», 19-20 жовтня 2023 р., 17-18 жовтня 2024 р., м. Кам'янець-Подільський; «Українська та

іноземні мови в початкових класах: актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти», 14-15 березня 2024 р., м. Кам'янець-Подільський), студентських конференціях (всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти й молодих вчених «Актуальні питання сучасної освіти в Україні: виклики та перспективи», 23-24 жовтня 2024 р., м. Кам'янець-Подільський; наукова конференція студентів і магістрантів за підсумками НДР у 2023-2024 н.р.). Результати дослідження обговорено на заняттях наукової проблемної групи «Актуальні проблеми мовно-літературної освіти молодших школярів» та на засіданнях кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2023-2024, 2024-2025 н.р.).

Опубліковано статтю «Організація роботи з вивчення словникових слів на уроках української мови в 2 класі» у збірнику наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (Вип. XX, 2024) [23].

Структура та зміст роботи. Наукова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Обсяг роботи – 78 сторінок.

Зміст роботи. У вступі обґрунтовано актуальність теми кваліфікаційної роботи, визначено її мету, завдання, об'єкт та предмет, методи наукового дослідження, гіпотезу, новизну, практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі «Теоретичні основи активізації пізнавальної діяльності здобувачів початкової освіти під час вивчення словникових слів на уроках української мови» розкрито зміст базових понять дослідження, висвітлено психолого-педагогічні аспекти пізнавальної діяльності молодших школярів, схарактеризовано місце словникових слів у системі вивчення української мови в початковій школі, описано методику роботи зі словниковими словами та шляхи успішного вивчення словникових слів.

У другому розділі «Методичні підходи до активізації пізнавальної діяльності здобувачів початкової освіти під час вивчення словникових слів на уроках української мови» висвітлено прийоми активізації пізнавальної діяльності молодших школярів у процесі роботи над словниковими словами, що передбачають інтеграцію ігрових і творчих завдань, використання технік візуалізації та ейдетики, формування навичок аналізу, порівняння та логічного мислення, розвиток комунікативних здібностей учнів через театралізовану діяльність та інтерактивні форми роботи. Також описано етапи здійснення педагогічного експерименту, обґрунтовано його результати.

У висновках описано підсумки здійсненого наукового дослідження.

ВИСНОВКИ

Аналіз проблеми активізації пізнавальної діяльності молодших школярів під час вивчення словникових слів у сучасній шкільній практиці свідчить, що ця тема є важливою та актуальною для початкової освіти. Успішне засвоєння словникових слів у початковій школі відіграє ключову роль у розвитку мовленнєвої та орфографічної грамотності дітей, а також сприяє розвитку їхньої комунікативної і когнітивної компетентностей. Однак практика показує, що традиційні методи вивчення словникових слів, які базуються на повторенні та механічному запам'ятовуванні, не завжди забезпечують високий рівень зацікавленості й активності учнів.

Проблема активізації пізнавальної діяльності школярів у процесі вивчення словникових слів полягає в необхідності створення умов для усвідомленого засвоєння, розширення можливостей для творчого підходу до навчання та підвищення мотивації учнів. Дослідження і практичні напрацювання багатьох педагогів підтверджують, що інтеграція інноваційних методів, таких як ігрові прийоми, візуалізація, робота з ментальними картами та використання інтерактивних матеріалів, сприяє не лише активізації пізнавальної діяльності, але й формуванню позитивного ставлення до навчання.

Зокрема, сучасна методика включає використання візуальних засобів та ігрових технологій для опрацювання складних орфографічних випадків. Це може бути використання зорових диктантів, малюнкових диктантів, творчих вправ і ментальних карт, які сприяють кращому засвоєнню матеріалу і роблять навчання більш інтерактивним і цікавим для молодших школярів.

Вважаємо, що для підвищення рівня пізнавальної активності учнів під час вивчення словникових слів, необхідно поєднувати традиційні та інноваційні підходи, щоб врахувати особливості вікової психології учнів, їхні інтереси та індивідуальні навчальні потреби.

У процесі роботи зі словниковими словами виявлено, що успішність цього процесу значною мірою залежить від: використання активних методів навчання, які стимулюють інтерес до вивчення мови; залучення учнів до аналізу, порівняння та творчої діяльності; впровадження засобів ейдетики та прийомів театралізації для полегшення їх запам'ятовування.

Розроблена система вправ сприяла створенню комплексної методики, яка передбачає інтеграцію ігрових і творчих завдань, зокрема, використання технік візуалізації та ейдетики, формування навичок аналізу, порівняння та логічного мислення; розвиток комунікативних здібностей учнів через театралізовану діяльність та інтерактивні форми роботи.

Експериментальне дослідження та апробація змодельованої системи роботи під час вивчення словникових слів у 2 класі підтвердили її ефективність: у порівнянні з початковими результатами кількість учнів експериментальної групи з високим і достатнім рівнями пізнавальної активності зросла на 16%. Частка учнів із низьким рівнем зменшилася на 8%, що свідчить про доцільність упровадження запропонованої системи роботи в освітній процес. Ефективність експериментальної методики підтверджується зростанням мотивації учнів, покращенням орфографічної грамотності, розвитком навичок використання словникових слів у різних контекстах і посиленням інтересу до вивчення української мови.

Варто зазначити, що підвищення рівня пізнавальної активності молодших школярів у процесі вивчення словникових слів забезпечує дотримання таких педагогічних умов:

- 1) врахування вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів – адаптація завдань до пізнавальних можливостей учнів, врахування їхніх інтересів і здібностей, що дозволяє забезпечити комфортне навчання та створити ситуацію успіху для кожної дитини;

- 2) організація мотивуючого освітнього середовища – створення на уроці доброзичливої атмосфери, яка стимулює інтерес до навчання, використання ігрових елементів, творчих завдань і ситуацій, які викликають

позитивні емоції, допомагають учням із задоволенням виконувати завдання та активно залучатися до освітнього процесу;

3) використання прийомів активізації пізнавальної діяльності – інтеграції ігрових і творчих завдань, технік аналізу та порівняння, методів візуалізації та ейдетики, які сприяють кращому запам'ятовуванню словникових слів, технік формувального оцінювання, яке допомагає не лише перевірити результати, але й стимулювати дітей до саморозвитку;

4) організації партнерської взаємодії – робота в парах і групах сприяє розвитку комунікативних навичок, збагаченню словникового запасу та формуванню вміння пояснювати й застосовувати словникові слова в різних контекстах. Такий підхід дозволяє учням краще засвоювати матеріал завдяки взаємному навчання.

Реалізація цих умов забезпечила зростання пізнавальної активності учнів, підвищила їхню мотивацію до навчання та сформувала стійкий інтерес до вивчення словникових слів. Це доводить, що комплексний підхід до організації освітнього процесу є ефективним засобом підвищення якості освіти в початковій школі.

Отже, мети нашого дослідження досягнуто, завдання, що планувалися відповідно до мети, виконано. Отримані результати проведеного дослідження підтверджують вірогідність висунутої гіпотези.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алмаші С. І., Биба М. В. Щодо проблеми активізації пізнавальної діяльності молодших школярів. URL: [http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/3525/1/Concerning_the_problem_activati_on_cognitive_activity_younger_students.pdf](http://dspace.s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/3525/1/Concerning_the_problem_activati_on_cognitive_activity_younger_students.pdf) (дата звернення: 24.05.2024).
2. Андруневич В. І., Василиків І. Б. Особливості активізації пізнавальної діяльності учнів початкових класів в освітньому процесі. *European Congress of Scientific Achievements*. Barcelona, Spain, 2024. С. 283-287. URL: <https://konf1.zzz.com.ua/wp-content/uploads/2024/02/EUROPEAN-CONGRESS-OF-SCIENTIFIC-ACHIEVEMENTS-26-28.02.24.pdf#page=283> (дата звернення: 12.08.2024).
3. Беловолова Д. І. Види роботи з вивчення словникових слів на уроках української мови в початкових класах. URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2019/03/%D0%91%D1%94%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf> (дата звернення: 12.03.2024).
4. Біницька К., Доленко К. Дистанційне навчання як засіб розвитку самостійної пізнавальної діяльності учнів. *Ціннісні орієнтири в сучасному світі: теоретичний аналіз та практичний досвід* : зб. тез IV Міжнар. наук. практ. конф., м. Тернопіль, 13-14 трав. 2022 р. Тернопіль : Вектор ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2022. С. 255-259.
5. Божук С. Психолого-педагогічні умови розвитку пізнавального інтересу молодших школярів. *Актуальні питання дошкільної та початкової освіти*. Кривий Ріг : 2019. Вип. 2. С. 124-127.
6. Большакова І. Початкова освіта. Дидактичні матеріали. Словникові слова. 3 клас / упоряд. Пристінська М. Київ : «Вид. дім «Перше вересня», 2016. 112 с.
7. Большакова І., Пристінська М. У світі словникових слів. Система нетрадиційних завдань для словникової роботи в 2 класі: навч. посіб. Київ : Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2016. 96 с.

8. Большакова І. Словникові слова. Посібник для вчителя. 3-4 класи / упоряд. Пристінська М. Київ : «Вид. дім «Перше вересня», 2016. 226 с.
9. Бондар Ю. В. Інтерактивна гра як інструмент розвитку творчих здібностей молодших школярів. *Наука та інновації – 2019: теорія, методологія та практика* : матеріали Міжнародної наукової конференції. Запоріжжя : МЦНД, 2019. Т. 3. С. 115-117.
10. Бондарчук Н. Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів. *Вісн. Житомир. держ. ун-ту*. 2018. №41. С. 103-106.
11. Бурцева О. Г. Використання медіаосвітніх технологій вчителями математики на уроках для стимулювання пізнавальної діяльності учнів. *Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи*. 2024. №3. С. 60-65. URL: <https://doi.org/10.32782/ped-uzhnu/2024-3-10> (дата звернення: 18.10.2024).
12. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі : методичний посібник. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018. 400 с.
13. Веретковська С. В., Каракой С. Г. Дидактичні ігри на уроках української мови : навч. метод. посіб. Вінниця : ММК, 2019. С. 57.
14. Верозуб Ю. І. Проблема активізації пізнавальної діяльності у психолого-педагогічній літературі. *Збірник за результатами матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції сучасної підготовки учителів початкової школи» 13 жовтня 2023 року / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т початкової освіти [та ін.] ; [голов. ред. Комар О. А.; редкол.: Грітченко Т. Я., Люк О. В., Роєнко Л. М. [та ін.] ; відпов. за вип. Дудник Н. В. Умань, 2023. С. 65-67. URL: <https://sno.udpu.edu.ua/images/2023/10/zbirnyk.pdf#page=65> (дата звернення: 18.06.2024).*
15. Височан Л., Хімчук Л., Романишин Р. Активізація пізнавальної діяльності учнів початкової школи: акценти науково-педагогічного дискурсу.

Молодь і ринок. 2021. №10(196). С. 6-11. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/248322/245669> (дата звернення: 10.12.2023).

16. Гільберг Т. Г. Нова українська школа: технологічна освіта у початковій школі : навч. метод. посіб. для пед. працівників. Київ : Генеза, 2021. 160 с.

17. Грибанова С. А. Педагогічна концепція цифрового інтерактивного навчання для розвитку пізнавальної діяльності. *Авіація, промисловість, суспільство* : матеріали V міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кременчук, 16 трав. 2024 р.). Харків : ХНУВС, 2024. С. 367-370. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/654949b8-6767-4bb5-91cf-114b3797b12b> (дата звернення: 14.10.2024).

18. Гримашевич Г. Активізація пізнавальної діяльності здобувачів загальної середньої освіти в процесі вивчення лексикології. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/39415/1/%D0%93%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%90%D0%A8%D0%95%D0%92%D0%98%D0%A7.pdf> (дата звернення: 14.08.2024).

19. Гришко М. О. Особливості використання дидактичних ігор в початковій школі. *Молодий вчений*. 2023. №10(122). С. 74-78.

20. Губар В. В., Даннік Л. А. Інформаційно-комунікаційні технології навчання як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках технологій. *Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку* : матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (24-25 квітня 2024 року) : збірник тез. Запоріжжя : БДПУ, 2024. С. 304-305.

21. Гулай О., Мороз І., Шемет В., Шевчук М. Інтерактивні методи навчання як засіб активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти. *Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти*. Збірник наукових праць. Київ, 2024. №4. С. 256-264. URL: <https://jml.nau.edu.ua/index.php/DEU/article/view/18907> (дата звернення: 11.05.2024).

22. Державний стандарт початкової освіти. *Учитель початкової школи*. 2018. № 4 (вкладка). С. 1-16.

23. Дорошенко Н. Організація роботи з вивчення словникових слів на уроках української мови в 2 класі. *Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; педагогічний факультет ; [відпов. секр. Н.В. Бахмат]. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2024. Вип. XX. С. 100-103.*

24. Дронь В. І. Малі фольклорні жанри як засіб активізації пізнавальної діяльності молодших школярів. *Початкове навчання та виховання*. 2019. № 28-30. С. 76-84.

25. Дубровіна І. В. Пізнавальна активність як стан готовності учнів до пізнавальної діяльності. *Електронне наукове фахове видання «Народна освіта»*. URL: <https://repository.kristti.com.ua/handle/eiraise/169> (дата звернення: 05.12.2023).

26. Єдіфанова Ю. Шляхи активізації пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках математики. *Актуальні проблеми навчання і виховання молодших школярів : матеріали наук. конф. студ. ф-ту почат. навч. : [зб. тез наук. доп.] / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди ; [за заг. ред. Л.П. Ткаченко]. Харків, 2023. Вип. 13. С. 50. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11991> (дата звернення: 12.05.2024).*

27. Єрмоленко А. Інтерактивні технології навчання: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО, 2022. 37 с.

28. Жалко Т. Й., Вірста С. Є. Методика ейдотехнік та її використання в освітньому процесі. *Педагогічний пошук*. 2022. №2(114). С. 15-19.

29. Журавель Л. Психолого-педагогічні засади пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках природознавства : наук.-метод робота : веб-сайт. URL: <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna->

[robota/90-innovatsiyni-pedahohichni-tekhnohohiyi-v-zahalnoosvitniy-shkoli-teoriya-ta-praktyka22-liutoho-2019-r/201-psikhologo-pedagogichni-zasadi-piznavalnoji-diyalnostimolodshikh-shkolyarivna-urokakh-prirodoznavstva](#) (дата звернення: 22.12.2023).

30. Ілляш С. Д. Формування пізнавального інтересу учнів на інтегрованих уроках у рамках концепції НУШ. *Scientific Achievements Of Contemporary Society*. The 3rd International scientific and practical conference “Scientific achievements of contemporary society” (October 10-12, 2024). Cognum Publishing House, London, United Kingdom, 2024. С. 331-335. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/SCIENTIFIC-ACHIEVEMENTS-OF-CONTEMPORARY-SOCIETY-10-12.10.24.pdf#page=331> (дата звернення: 10.11.2024).

31. Ілясов О., Щербина А. Можливості застосування методів ейдетики у мовно-літературній освітній галузі. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*. 2023. С. 192-196. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-28.04.2023.59> (дата звернення: 15.03.2024).

32. Карнаухова А., Самченко І. Психолого-педагогічні особливості розвитку пізнавальних інтересів учнів у процесі початкової школи. *Молодий вчений*. 2018. №4(56). С. 279-283. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4701> (дата звернення: 12.05.2024).

33. Карук І. В. Розвиток пізнавальних інтересів у дітей дошкільного віку в процесі експериментальної діяльності. *Молодий вчений*. 2018. №5.2(57.2). С. 89-91.

34. Клименко Т. Розвиток пізнавальної активності в дітей старшого дошкільного віку засобами гри. *Інноваційні процеси в дошкільній освіті: теорія, практика, перспективи: зб. наукових праць / за заг. ред.: О. О. Максимової, М. А. Федорової*. Житомир : ФОП Левковець, 2024. С. 115-118.

35. Когутич М. В., Ліба О. М. Активізації пізнавальної діяльності учнів початкової школи. *Освіта і формування конкурентоспроможності*

фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2023 р., Мукачево / Ред.кол.: Т. Д. Щербан (гол. ред.) та ін. Мукачево : Вид-во МДУ, 2023. С. 233-235. URL: [http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/11065/1/](http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/11065/1/COGNITIVE_ACTIVATION.pdf)

[COGNITIVE_ACTIVATION.pdf](http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/11065/1/COGNITIVE_ACTIVATION.pdf) (дата звернення: 07.02.2024).

36. Колток Л., Шеремета М. Роль сучасних засобів навчання в активізації пізнавальної діяльності учнів початкових класів. *Матеріали XV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Євразії»*. Збірник наукових праць. Переяслав, 2024 р. С. 61-62. URL: http://conferences.neasmo.org.ua/uploads/conference/file/115/conference_30-30.9.2024.pdf#page=61 (дата звернення: 18.10.2024).

37. Копосов П. Г. Нова українська школа: дидактичні особливості організації навчально-ігрової діяльності учнів 1-2 класів : навч. метод. посіб. Харків : Вид-во Фабула, 2021. 160 с.

38. Костик Ю. Ю. Малі фольклорні жанри як засіб активізації пізнавальної діяльності молодших школярів. *Збірник за результатами матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції сучасної підготовки учителів початкової школи» 13 жовтня 2023 року* / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т початкової освіти [та ін.] ; [голов. ред. Комар О. А. ; редкол.: Грітченко Т. Я., Лююк О. В., Роєнко Л. М. [та ін.] ; відпов. за вип. Дудник Н. В. Умань, 2023. С. 162-166. URL: <https://sno.udpu.edu.ua/images/2023/10/zbirnyk.pdf#page=162> (дата звернення: 18.03.2024).

39. Крамченкова Н., Павлущенко Н. Використання дидактичних ігор для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів початкової освіти. *Дошкільна і початкова освіта: реалії та перспективи* : зб. наук. статей студентів, магістрантів та молодих науковців, 10 квітня 2024 року. С. 86-90. URL: https://sspu.edu.ua/images/2024/docs/nauka/konf/zbirka_

konferenciyi_10_kvitnya_2024_rpdf_c05bf.pdf#page=87 (дата звернення: 14.09.2024).

40. Кривдюк А. Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів засобами усної народної творчості. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/stud_konferenzia/2019/1/63.pdf (дата звернення: 04.09.2024).

41. Крохмальна Г. І., Герич Х. Т. Психолого-педагогічні засади роботи над збагаченням лексичного запасу молодших школярів на уроці української мови. *Молодий вчений*. 2018. № 10(1). С. 70-73.

42. Крупська В. А. Вивчаємо словникові слова. 2 клас. Кам'янка, 2019. 74 с.

43. Кулакова Г. Шляхи активізації пізнавальної діяльності молодших школярів засобами мультимедіа. *Інновації в початковій освіті: досвід, виклики сьогодення, перспективи* : матеріали II наук.-практ. інтернет-конф. здобувачів другого (магістер.) рівня вищ. освіти другого року навчання ф-ту початк. навчання, Харків, 11 жовт. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди ; [за заг. ред. В. В. Ушмарової]. Харків, 2022. С. 18. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/9164> (дата звернення: 12.10.2023).

44. Лимар Ю. М., Чекан Ю. М. Нові професійні ролі вчителя в умовах Нової української школи. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 15. Т. 2. С. 82-85.

45. Лопатинська С. І. Творча робота. Робота із словниковими словами. URL: https://s67706084e5fef66d.jimcontent.com/download/version/1521297159/module/11416606528/name/Робота_із_словниковими_словами.pdf (дата звернення: 12.03.2024).

46. Луців С., Чомко І. Розвиток пізнавальної активності учнів початкових класів на уроках української мови. *Матеріали XV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Євразії»*. Збірник наукових праць.

Переяслав, 2024 р. С. 75-77. URL: http://conferences.neasmo.org.ua/uploads/conference/file/115/conference_30-30.9.2024.pdf#page=75 (дата звернення: 21.09.2024).

47. Методи і прийоми активізації пізнавальної діяльності учнів: методичний посібник. Рівне : НМЦ ПТО, 2017. 59 с.

48. Методика навчання української мови в початковій школі / ред. М. С. Вашуленко. Київ : Літера ЛТД, 2011. 364 с.

49. Мелекесцева Н. Візуалізація як засіб підвищення інтересу до читання в початковій школі. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. Випуск 23. С. 388-390.

50. Мордоус І. Пізнавальна діяльність – шлях реалізації діяльнісного підходу в процесі опанування дошкільниками іноземною мовою. *Сучасне дошкілля: реалії та перспективи*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Київ : В-во НПУ імені М.П. Драгомагнова, 2018. С. 76.

51. Набока Б. Пізнавальна діяльність як основа розвитку особистості учня. *Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки*. Вип. 93. Кіровоград: КДПУ, 2011. С. 111-115. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/83099927.pdf> (дата звернення: 15.12.2023).

52. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа»: теорія і практика формуального оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти для педагогічних працівників / О. Фідкевич, Н. Богданець-Білокаленко. Київ : Генеза, 2020. 96 с.

53. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / під заг. ред. Бібік Н.М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

54. Новик І. М. Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних

інтересів учнів. *Молодий вчений*. 2016. №3. С. 405-408. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/14836/1/I_Novyk_MV_3_2016.pdf (дата звернення: 15.12.2023).

55. Пантелієнко А. О. Формування мотивації до навчання в учнів початкової школи засобами нетрадиційних форм уроків. *Сучасна початкова освіта: погляди молодих дослідників*: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. м. Ніжин, 30 травня 2024 року / за заг. ред. Білоусова Н. В., Філоненко О. С. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2024. С. 155-157. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/3794/1/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8.pdf#page=156> (дата звернення: 30.06.2024).

56. Парійчук І. Розвиток пізнавальної активності учнів початкових класів на уроках «Я у світі». *Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти*: збірник наукових праць. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2017. С. 134-141.

57. Поліщук Л. Джерела збагачення словникового запасу учнів. *Актуальні проблеми сучасної мовної та літературної освіти в середніх навчальних закладах*: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих учених, 16 травня 2019 р. Вінниця: ВДПУ, 2019. С. 187-194.

58. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРИНТ, 2020. 88 с.

59. Пономарьова К. Нестандартні форми організації навчання української мови в початкових класах. *Початкова школа*. 2015. № 12. С. 1-6.

60. Пристінська М., Большакова І. Словникові слова. Книга для вчителя. 1-2 класи. Київ: Вид. дім «Перше вересня», 2015. 176 с.

61. Райська Л. Г., Кузьменко С. С. Технологія збагачення словникового запасу учнів початкових класів з української мови. *Полілог*

культур: освітній і культурологічний аспекти : збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців та студентів, 30 березня 2021 р. Чернігів : НУЧК ім. Т. Г. Шевченка, 2021. С. 100-101.

62. Решетченко С., Скубарєва Т. Інтерактивні методи навчання як засіб успішної навчальної діяльності здобувачів. *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*. 2021. Вип. 33. С. 62-68. URL: <https://doi.org/10.26565/2075-1893-2021-33-075> (дата звернення: 24.12.2023).

63. Савчук В. Розвиток пізнавальної діяльності на уроках української мови в 3 класі. *Початкова школа*. 2017. №10. С. 34-40.

64. Сидорак І., Крохмальна Г. І. До питання шляхів збагачення словникового запасу учнів початкових класів. *Освітній альманах*. 2019. Вип. 2. С. 206-208.

65. Сіранчук Н. М. Формування лексичної компетентності в учнів початкових класів на уроках української мови: Монографія. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 288 с.

66. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти : 1-2 та 3-4 класи. Київ : Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

67. Торчинська Т. Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів у процесі вивчення лексики української мови. *Гірська школа Українських Карпат*. 2016. №15. С. 28-32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gasuk_2016_15_12 (дата звернення: 18.11.2023).

68. Трошина К. П. Використання технології скетчноутингу як засобу активізації пізнавальної діяльності молодших школярів. *Позиціонування закладу освіти засобами новітніх технологій менеджменту*: матеріали Всеукраїнського науково-методологічного семінару 30 жовтня 2020 р. Київ – Бориспіль : ДЗВО «Університет менеджменту освіти», 2020. С. 187-191. URL: <http://umo.edu.ua/materiali-konferencij-nimpc> (дата звернення: 28.03.2024).

69. Трунова В. А., Пенькова С. Д. Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках української мови та літературного читання. *Balkan Scientific Review*. 2021. Vol. 5. №2(12). С. 10-15.

70. Українська мова та читання : підручник для 2 кл. закладів загальн. серед. освіти : у 2 ч. Ч. 1 / Л. О. Варзацька, Т. О. Трохименко. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. 160 с.

71. Українська мова та читання : підруч. для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч. 1 / М. С. Вашуленко, С. Г. Дубовик. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 144 с.

72. Українська мова та читання : підручник для 2 класу ЗЗСО (у 2-х частинах) : Частина 1 / К. І. Пономарьова. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 144 с.

73. Українська мова та читання : підруч. для 3 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч. 1 / М. С. Вашуленко, Н. А. Васильківська, С. Г. Дубовик. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2020. 160 с.

74. Українська мова та читання : підручник для 3 кл. закладів загальн. середн. освіти : у 2-х ч. Ч. 1. / Л. О. Варзацька, Т. О. Трохименко. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2020. 160 с.

75. Українська мова та читання : підруч. для 3 кл. закл. загальн. середн. освіти (у 2-х частинах) : Частина 1 : Українська мова / М. Захарійчук. Київ : Грамота, 2020. 160 с.

76. Федоренко В. В., Собченко Т. М. Штучний інтелект як засіб активізації пізнавальної діяльності здобувачів у мовно-літературній освітній галузі НУШ. *Наука та освіта в дослідженнях молодих учених* : Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених, 16 травня 2024 року. Харків, 2024. С. 41-43. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/beb71655-30f6-476d-bd8a-7a488cb11fd4/content> (дата звернення: 28.06.2024).

77. Федорук Ю. В. Активізація пізнавальної діяльності – одна із умов ефективного навчання в умовах Нової української школи. *Педагогічна освіта у світлі реформ та викликів* : матеріали Третьої (III) Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених (м. Львів, 13-14 квітня 2023 року). Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. С. 147-150.

URL: https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/Zbirnyk-materialiv_2023.pdf#page=148 (дата звернення: 25.11.2023).

78. Федусенко Ю. К. Особливості впливу навчально-ігрової діяльності на розвиток основних психічних процесів у молодшому шкільному віці. *Рідна школа*. 2018. №4. С. 25-28.

79. Формувальне оцінювання в освітньому процесі початкової школи: навчально-методичний посібник. Видання 2-е, перероблене та доповнене / автори-укладачі: Н. Б. Ларіонова, Н. М. Стрельцова. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 83 с.

80. Форостюк Т. В. Розвиток пізнавальної активності молодших школярів на уроках української мови засобами проблемних завдань і дидактичної гри. *Молодий вчений*. 2017. №4. С. 474-478.

81. Хімчук Л., Сопушинська М. Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів в умовах воєнного стану. *Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 26 трав. 2023 р. / за заг. ред. Н. Г. Пахомової, В. І. Березан. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. С. 132-137.

82. Ходунова В. Л. Гейміфікація як інновація в освіті. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 2(16). С. 407-417.

83. Шаповалова І. Розвиток пізнавальної діяльності молодших школярів засобами казок. *Неперервна педагогічна освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Умань, 26 квіт. 2024 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Наук.-метод. центр інноваційних освітніх технол. [та ін.] ; [голов. ред. О. М. Ящук] ; [редкол.: О. І. Безлюдний, Н. А. Дудник, Г. І. Коберник [та ін.]. Умань, 2024. С. 207-209. URL: https://sno.udpu.edu.ua/images/2024/04/Zbirn_tez26_04_2024.pdf#page=207 (дата звернення: 05.10.2024).

84. Шевчук Л. М. Компетентнісний підхід до збагачення в учнів 3-4 класів словникового запасу з української мови в закладах загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин : методичний посібник. [Електронне видання]. Київ : Педагогічна думка, 2022. 125 с.

85. Ярославцева М. І. Активізація пізнавальної діяльності дітей в процесі LEGO-технології. *The 11th International scientific and practical conference “Science and society: modern trends in a changing world” (October 1-3, 2024)*. MDPC Publishing, Vienna, Austria, 2024. С. 172-177. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/SCIENCE-AND-SOCIETY.-MODERN-TRENDS-IN-A-CHANGING-WORLD-1-3.10.24.pdf#page=172> (дата звернення: 01.11.2024).